

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Vaikutusten arviointia ei ole tehty riittävästi. Muutoksista tulee kunnille sekä kertaluonteisia että pysyviä kustannuksia, kuten järjestelmämuutokset ja työaikakustannukset, kun muutokset aiheuttavat myös manuaalista työtä. Kustannukset eivät saa jäädä kuntien itsensä maksettaviksi. Lisäksi muutokset lisäävät hallinnollista taakkaa. Hämeenlinnalle aiheutuu suoria kustannuksia arviolta noin 100 000 – 300 000 euroa kertaluonteisesti (riippuen toteutuksen laajuudesta ja integraatioiden määrästä) sekä arviolta noin 50 000 – 150 000 euroa vuodessa pysyvästi (henkilötyö, ylläpito ja reagointi muuttuviin vaatimuksiin).

Muutoksissa pitää huomioida myös kuntien sopimustoimittajat, koska muutokset vaikuttavat myös niiden käyttämiin tiloimistoihin ja/tai taloushallinnon järjestelmiin. Pelkona on, että pahimmillaan tarjousten määrä tarjouskilpailuissa vähenee, jos osa tarjoajista ei pysty täyttämään muutosten mukanaan tuomia lisävaatimuksia. Jos tavoitteena on saada hankintoja jaettua osiin, jotta tarjoajiksi saadaan myös pk-yrityksiä, niin tämä saattaa ns. vesittää kyseisen tavoitteen. Jos kuitenkin on mahdollista valita toimittaja, jonka järjestelmä ei tuota tarvittavia tietoja laskusanomille ja laskurivitiedot pitää joka tapauksessa toimittaa, lisää tämä kuntien tehtäväksi jäävää manuaalista täydennystyötä merkittävästi.

On myös syytä huomioida, että kunnan palveluntuottajille ja tavarantoimittajille hankintatietovarantoon liittyvistä vaatimuksista aiheutuneet kustannukset tulee edellä mainittujen kustannusten lisäksi lopulta kuntien, myös Hämeenlinnan kaupungin, maksettavaksi. Arviota tästä ei ole kyetty tekemään, mutta varmasti puhutaan vähintään samasta vuosittaisesta kustannuslisäyksestä, mitä aiheutuu suoraan Hämeenlinnalle.

Suunnittelun alla oleva kokonaisuus ei tuo kunnille minkäänlaisia säästöjä. Todellisuudessa tämänkin uudistuksen myötä kuntien kustannukset vain kasvavat, kuten on käynyt esimerkiksi kuti-kokonaisuuden osalta. Valtionhallinnon tulisi pidättäytyä tällaisista uudistuksista, koska ne käytännössä aina vain lisäävät kuntien kustannuksia.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Katso edellinen kohta.

Tietojen salassapitoa koskevat kohdat tulevat lisäämään manuaalista työtä ja aiheuttamaan kustannuksia kunnille.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

Ehdotuksena on, että tarjouspyynnön ja muiden hankinta-asiakirjojen saaminen ei saa edellyttää rekisteröitymistä tai kirjautumista. Ehdotus ei saa aiheuttaa palveluntuottajille ja toimittajille kustannuksia (koska loppukädessä kunnat/yhteiskunta maksaa ne). Toivottavaa on, että asia on käyty jo etukäteen läpi kilpailutusjärjestelmätoimittajien kanssa, jottei ehdotus vaikeuta hankintaprosesseja entisestään. Rekisteröityminen pitäisi voida jatkossakin vaatia.

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

ei ole

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

Puollamme Kuntaliiton eriävää mielipidettä.

Toivottavaa on, että tässä yhteydessä on riittävästi mietitty kyberrikollisuutta eli sitä, mahdollistavatko muutokset kyberrikollisille uusia väyliä yrittää huijata kuntia ja muita tahoja sekä kuntalaisia.

Valtion tulee korvata kunnille pysyvästi ja täysimääräisesti tästä hankkeesta aiheutuneet kertakustannukset sekä vuosittain muodostuvat pysyvät lisäkustannukset.

Parviainen Olli-Poika
Hämeenlinnan kaupunki